

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของสังคมในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถตลอดจนมีคุณธรรมอันจะช่วยให้อำนาจปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง จะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีประสิทธิภาพทางอาชีพการงาน จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษามีบทบาทในการช่วยเตรียมกำลังคนหรือกำลังแรงงาน (Man Power) ให้สอดคล้องกับงานในสาขาต่าง ๆ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ การศึกษาเป็นตัวการในการถ่ายทอดผลผลิตทางปัญญา ประสบการณ์ ตลอดจนมรดกทางปัญญาและทางวัฒนธรรมสู่คนในรุ่นหลัง ทำหน้าที่ในการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมือง ต้านเศรษฐกิจ ต้านสังคม และวัฒนธรรมตามความประสงค์ของสังคมนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมพลเมืองดีให้แก่ประเทศชาติและโลกนี้เอง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2527 : 21) ทรงมีพระราชดำรัสชี้ให้เห็นประโยชน์ของการศึกษาในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อครอบครัว ต่อส่วนรวมไว้ว่า

"การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน ประโยชน์จากการเข้าโรงเรียน เรียนหนังสือจนอ่านออกเขียนได้ และความรู้พิเศษในสาขาต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนรู้เพื่อทำหน้าที่เลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว เพื่อช่วยบุคคลอื่น ๆ เป็นการส่วนรวมอันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของทุกคนต่อสังคม"

รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของสังคมเพื่อทำให้มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ จึงได้กำหนดนโยบายของการศึกษาในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ไว้ว่า

"การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคมโดยการศึกษา เพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทย เป็นประการสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษามีดังนี้

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย คำสั่งและหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ คำสั่ง พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัวและต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในความเป็นไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความปลอดภัยของชาติ และมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
5. ให้มีความมั่นคงและ端正ความเลื่อมภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพและการสัจจ่าย ใช้จ่ายอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจ และร่วมมือกัน รู้จักแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและขัดแย้งด้วยสติปัญญาและโดยสันติวิธี
9. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ"

รัฐบาลยังได้เน้นความสำคัญของการให้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ จึงกำหนดไว้ว่า

"การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะจัดแบบไม่แยกสายโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 15)

การศึกษาในระดับมัศึกษานับเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการเตรียมให้เยาวชนของชาติในช่วงอายุ 12-18 ปี เป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศต่อไป เยาวชนในวัยดังกล่าวถือว่าเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต และเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ และยังเป็นวัยที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานของประเทศอีกด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและประคับประคองทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการฝึกปฏิบัติให้เกิดความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยัน อดทนทั้งทางร่างกายและจิตใจและประพฤตินคนเกิดเป็นนิสัยและความเคยชินในการปฏิบัติงานอาชีพของแต่ละบุคคล ตลอดจนสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้บรรจุเนื้อหาวิชาทั้งสาขาวิชาการและวิชาชีพไว้ให้นักเรียนได้ศึกษาและในบรรดาสาขากาเรียนั้น วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นวิชาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาชาติ ในด้านการเตรียมพลเมืองที่มีคุณภาพอย่างยิ่ง ดังจะเป็นได้จากจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาซึ่งระบุไว้

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ในผลงานอันดีเด่นของคนไทย รู้สึกร่างรักษาไว้ซึ่งเอกราชและรัฐรักษาแบบอย่างวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ที่ดงามของชาติ
3. เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมประจำใจและมีคุณลักษณะดีต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย

4. เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานในการพัฒนาสร้างสรรค์และแก้ปัญหาในด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยอาศัยคุณธรรมและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญ

5. เพื่อเสริมสร้างบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศและในประชาคมของโลก

6. เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ตลอดจนเห็นคุณค่า มีความรับผิดชอบ รวมทั้งให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 63)

นักการศึกษาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีคุณค่าและมีความสำคัญตั้ง เช่น หทัย ตันหยง (2525 : 25-26) ได้สรุปคุณค่าของวิชาสังคมศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ชีวิตในทางสร้างสรรค์ซึ่งผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม ปรับตัวเข้ากับภาวะของสังคมได้เป็นอย่างดี
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสังคมมนุษย์ ซึ่งมีองค์กรและระบบความสัมพันธ์ซับซ้อน การมีความเข้าใจสังคมย่อมก่อให้เกิดความร่วมมือกันเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่สังคมส่วนรวมได้เป็นอย่างดี
3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทและรับภาระหน้าที่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเคารพระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคม
4. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปทัสถานทางสังคม (Social Norm) และสามารถปฏิบัติตามปทัสถานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด ทศนคติและหลักการที่จะแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักแห่งปัญญา และหลักเหตุผล
6. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติ และทักษะนิสัยที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยวิถีทางแห่ง

หลักปรัชญาประชาธิปไตย อันหมายรวมถึงการเคารพในความเป็นเพื่อนมนุษย์ซึ่งกันและกัน การเอื้อเพื่อ
 เกื้อกูลกันด้วยเมตตาธรรมและการใช้ปัญญาและเหตุผลเป็นเครื่องแก้ปัญหาตัดสินใจในกิจการ
 ต่าง ๆ โดยอาศัยคุณธรรมเป็นที่ตั้ง เอ็ดวิน เฟนตัน (Edwin Fenton 1967: 1) ได้เน้น
 คุณค่าของวิชาสังคมศึกษาว่าเป็นวิชาที่เตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี ครูสังคมศึกษาสามารถ
 ล่อเยาวชนให้เป็นผู้รู้จักนึกคิดอย่างมีเหตุผล และใช้เนื้อหาวิชาถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมได้
 อย่างดี เจมส์ เอ. แบงคัส และ แอมโบรส์ เอ. เครกก์ (James A. Banks and Ambrose
 A Clegg 1977: 1) ได้กล่าวว่าวัตถุประสงค์สำคัญของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาคือการพัฒนา
 บุคลิกภาพของนักเรียน และล่อให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาสังคมโดยผ่านกิจกรรมทางสังคมที่มี
 หลักการและเหตุผล นอกจากนี้ จอห์น จาโรลิเมค (John Jarolimek 1977: 6) ยังได้
 กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาว่า เป็นวิชาพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ หักคั่นคิด ค่านิยม
 และทักษะของความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นการช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีความคิด และมี
 ส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม วัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษานี้มักจะล่อแทรกอยู่ในวิชาต่าง ๆ
 ในหลักสูตรทุกระดับ เพราะการให้การศึกษาแก่เยาวชนก็คือการช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความ
 สำนึกในด้านความคิด ความรู้ และการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติโดยส่วนรวมนั่นเอง

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความ
 สำคัญต่อการศึกษาของเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา แต่ปัจจุบันนี้ปรากฏว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 จำนวนไม่น้อยที่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับต่ำหรือด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน จาก
 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2527 ของคณะกรรมการ
 ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (2528 : 65) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิดในวิชาสังคมของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับควรปรับปรุงทั้งประเทศและจากการวิจัยของ สัมพิศ
 เจริญศักดิ์ศรี (2528 : จ) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตกรุงเทพมหานคร
 ส่วนใหญ่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า
 สาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น
 ควรได้รับการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อหาทางแก้ไขให้ได้ตรงจุด

ผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523 : 72-76)

ผลการวิจัยของสัมพิศ เจริญศักดิ์ศรี (2528 : 70-73) และผลการวิจัยของลู่อาดา รูปทอง
 (2529 : 77-78) พบว่า สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สำคัญสรุปได้ มีดังนี้

1. สาเหตุที่เนื่องมาจากโรงเรียน ประกอบด้วยปัจจัยที่เนื่องมาจากครู
วิธีการสอนของครู สภาพโรงเรียน สภาพห้องเรียน
2. สาเหตุที่เกิดจากตัวนักเรียน ประกอบด้วยปัจจัยที่เนื่องมาจาก บุคลิกภาพของ
นักเรียน วิธีการเรียนของนักเรียน การคบเพื่อน
3. สาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว ประกอบด้วยปัจจัยที่เนื่องมาจากภูมิหลังของ
ครอบครัว สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพที่อยู่อาศัย

พิพัฒน์ ชูรวาเช (2527 : 5) และฉันทโททัย กลีบเมฆ (2528 : 54-55)
ก็ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียนนั้นเนื่องมาจากสาเหตุที่
เนื่องมาจากโรงเรียน สาเหตุที่เนื่องมาจากตัวนักเรียน และสาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว

เนื่องจากการสอนวิชาต่าง ๆ ให้สัมฤทธิผลจะต้องทราบสาเหตุหรือองค์ประกอบ
ที่มีผลกระทบต่อการต้อยสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน เพื่อจะได้แสวงหาวิธีการแก้ไข
ได้ถูกต้องและใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึง
มีวัตถุประสงค์จะศึกษาสาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียนวิชา สังคมศึกษาตามการรับรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร และสาเหตุเหล่านี้มีผลกระทบ
ให้เกิดความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพียงใด เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งจะเป็น
แนวทางในการเสนอแนะวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความต้อยสัมฤทธิผลในการเรียนวิชา สังคมศึกษาตาม
การรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ 3 ด้านดังต่อไปนี้

1. สาเหตุที่เนื่องมาจากโรงเรียนประกอบด้วย

- 1.1 บุคลิกภาพของครูสังคมศึกษา
 - 1.2 วิธีการดำเนินงานการสอนของครูสังคมศึกษา
 - 1.3 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน
 - 1.4 สภาพห้องเรียน
2. สาเหตุที่เนื่องมาจากตัวนักเรียน ประกอบด้วย
 - 2.1 บุคลิกภาพของนักเรียน
 - 2.2 วิธีการเรียนของนักเรียน
 - 2.3 ความสามารถในการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 2.4 ทักษะคิดของนักเรียนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 2.5 อิทธิพลของเพื่อนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา
3. สาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว ประกอบด้วย
 - 3.1 สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบสาเหตุของความต้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนลำริดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในเรื่องปัญหา ล้อสภาพ การเงิน ครอบครัว การเรียน การคบเพื่อน

จากการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า "สาเหตุของ

ความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามการรับรู้ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน"

ขอบเขตการวิจัย

ตัวอย่างประชากรของการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผลการเรียน 1 หรือ 0 อย่างน้อย 1 รายวิชา จากรายวิชา ประเทศของเรา (สั 101, สั 102) เพื่อนบ้านของเรา (สั 203, สั 204) และโลกของเรา (สั 305) ในปีการศึกษา 2530

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียน หมายถึง สาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนแต่ละคนได้ระดับคะแนน 1 หรือ 0 ซึ่งทำการศึกษาจาก

1.1 สาเหตุที่เนื่องมาจากโรงเรียนประกอบด้วย 1.1.1 บุคลิกภาพของครู

1.1.2 วิธีการดำเนินการสอนของครู 1.1.3 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน 1.1.4 สภาพห้องเรียน

1.2 สาเหตุที่เนื่องมาจากตัวนักเรียนประกอบด้วย 1.2.1 บุคลิกภาพของ

นักเรียน 1.2.2 วิธีการเรียนของนักเรียน 1.2.3 ความสามารถในการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1.2.4 หักคั่นคิดของนักเรียนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา 1.2.5 อิทธิพลของเพื่อนต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1.3 สาเหตุที่เนื่องมาจากครอบครัว ประกอบด้วย 1.3.1 สภาพทางเศรษฐกิจ

ของครอบครัว 1.3.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้าน

2. วิชาสังคมศึกษา หมายถึง รายวิชาสังคมศึกษา ประเทศของเรา (ล่ 101, ล่ 102) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อนบ้านของเรา (ล่ 203, ล่ 204) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และโลกของเรา (ล่ 305) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

3. ตามการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลแสดงความรู้สึกจากการมอง การฟัง การสังเกต และเกิดความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตามการรับรู้ ในที่นี้หมายถึงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุของความด้อยสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษา

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ด้อยสัมฤทธิ์ผล หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ระดับคะแนน 1 หรือ 0

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงนโยบาย แผนปฏิบัติการ โครงการสอนซ่อมเสริมและการประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป